

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak

Helyben:		Videkre:	
Egész évre	12 korona	Egész évre	20 korona
Fél évre	6 "	Fél évre	10 "
Negyed évre	3 "	Negyed évre	5 "
Egy óra	1 "	Egy óra	2 "

Felolós szerkesztő
Kutasi Imre.

Szerkesztőség Csapó-utca 9. sz.
Kiadóhivatal Csapó-utca 9. sz.
Hirdetések a legmérsékeltetebb árszámítás mellett vétetnek fel

A városok adósságai.

Debreczen, febr. 26.

Bizonyára alig lesz város Magyarországon, melynek adóssága ne volna. É tekintetben Szávay Gyula győri szerkesztő most egy igen életrevaló indítványt ajánl a városoknak.

Szerinte a rendezett tanácsú városoknak külön kellene az alább kifejtett akcióra szövetkezniök, mert a törvényhatósági joggal felruházott városok, mint ismeretes már régóta kötöttek szövetiséget.

A három és félszázalékos bankkamatláb legelső következménye, hogy a vidéki városok, melyek eddig különböző alapjaikból és a helyi pénzügyintézetekből felvett függő kölcsönökkel dolgoztak, szükségleteik és kölcsöneik konvertálásához megteszik az előkészületeket. Alig van vidéki város az országban, a melynek ne lenne drága kölcsöne, vagy olyan létesítménye, a mit a pénzpiac olcsóbbra fordulásáig függőben ne hagyott volna.

Az összes városok összes adóssága mintegy 150 millió korona. Ez a rengeteg összeg többnyire régi keletű, magas kamattal felvett kölcsön. Ha csak 30—40 millió koronára kérne néhány város a hazai és külföldi pénzesoportoktól ajánlatot, jelentékeny megtakarítást érhetné-

nek el, mert nyilvánvaló, hogy ilyen összegű teljesen biztosított kölcsönt szívesen köt meg minden pénzesoport, míg felaprózva, drágábbak a feltételek.

Ha pedig már megvolna a városok szövetsége, eddig kijárhatta volna a kormánynál és a törvényhozásnál, hogy a községi kötvények kamatmentességét a városok kölcsönkötvényére is kiterjesszék.

A magyar közgazdasági élet sok reményt fűz a bankkamatláb leszállításának örvendetességéhez, abban az irányban, hogy a magántőke ipari vállalatokban is inkább keres elhelyezést és nem köti minimális feltétellül a 8—9 százalékos jövedelmezést. Ebben az új korszakban, de már a mai betéti kamatlábak mellett is, a magánkapitalisták szívesen fektetik pénzüket 4 százalékos kamatmentes biztos papirokba, a mint azt Budapest kölcsönkötvényeinek jegyzéséből láthattuk.

A vidéki városoknak legalább annyi jussuk van Budapest kedvezményeihez, mint a székesfővárosnak, mert minden intézményt a saját erejükből kell kipréselni és olyan állami hivatalok és intézetek építéséhez, a melyet a kormány a fővárosban pazar bőkezűséggel létesít és emel a telket is vásárol, a vidék nagy anyagi áldozatokkal kénytelen hozzájárulni. A vidék nagyobb városai központi

jellegük fentartása érdekében megint minden támogatás nélkül maguk rendezkedtek be a szükségesekkel. — Vagyis erejükön tulterjedő áldozatokkal emporiumát, forrását építik meg egy-egy nagy vidék ipari és kereskedelmi forrásának, kenyérkeresetének és új egészséges adóalapok keletkezésének.

A legkevesebb, a mit ezen állomások a kormánytól, az ország felvirágzásának eme uj erei és eszközei az országtól, a mit a városok az államtól megkövetelhetnek, hogy számukra a magyar nemzet fejlődésének alapvető munkáihoz szükséges pénzt indirekt olcsóbbá és könnyebben megszerezhetővé tegye.

Több, mint valószínű, hogy a városok 4 százalékos czimleteit maga a vidéki közönség, a tőkepénzek tulajdonosai jegyeznék, de a városokat mi sem tartóztatná abban, hogy esetleg külföldi pénzesoporttal egyeznének meg, a honnan a budapesti pénzügyintézetek is veszik a városoknak 5—5 $\frac{1}{2}$ százalékkért adott pénzeiket. Bozen és Merán 2.5 millió márkás 4 százalékos kölcsöneit porosz pénzesoport finanziaozta és ezen kötvényeket a kibocsátáskor 102 $\frac{1}{4}$ márkáért jegyezték. A két város sem tudott nagyobb garanciát nyújtani, mint a mennyire akármelyik magyar város képes.

Fontolják meg az elmondottak után

TÁRCZA.

Füstbement remények.

It a: Ljubarszkau.

Valami nagy eseménynek a bekövetkezését vártuk.

Liza néném a városból behívatta a varrónőt és új ruhát csináltatott magának is, nekem is. — Sokáig találgattam magamban, hogy mi is lehet kézüőben, mert biz az én Liza néném, rendez körülmények között, nem igen törődött a toletté kérdésekkel.

Reggeltől estig mindig a varrónő mellett kellett lennem, és megkönnyebbülten lélekzettem től, amikor estére megszabadulhattam a kínzó próbáktól. Fáradan mentem föl kis szobámba és hogy kipihenhessem magam, ledőtem a kerovatra. Egymást üzték a gondolataim és képzeletemben a jövő képei elevenedtek meg. Szép, deli újut láttam magam előtt, aki, mint a mesékben szokás, eljön értem, magvált a bus, egyhangus falusi életől és — királynévá tesz. Szép, csodás szép álmat láttam és oly jól esett elmerengnem az ábrándok peken...

Végre megérkezett.

Néném sietve jött be hozzám és izgatottan jelentette:

— Lidia, itt van már, jöjj le hamar, hadd mutassalak be.

Amugy hevenyében rendheszedtem magamon a ruhát és néném kíséretében lementem a kertbe.

— Petrovics Andreji — unokahugom. Kissé kopasz, idősebbnek látszó férfi fordította felém az ábrázatát.

— Szent Isten, hát ez legyen az én ideálom, álmaim eszményképe? Apró szemével zavartan nézett reám és én a szomorú kiábrándulás, a bus csalódás hatása miatt alig tudtam egy szót is — kiejteni a számon.

Néném energikus tekintetével nézett reám és parancsolólag szóit hozám:

— Menj Lidia, láss gyorsan a vacsora után!

Zavartan mosolyogtam. Félszeg ügyetlen mozdulattal kissé meghajtottam magam és azzal elsiettem.

Az asztalnál természetesen vendégünk mellett foglaltam helyet. Arcza már nem látszott olyan barátságosnak és egészben véve is sokkal szimpatikusabbnak tűnt föl, mint megismerkedésünk pillanatában.

Vacsora után mind a hárman sétálni mentünk a kertbe. Halgatag lépegettünk egymás mellett és a csöndes, holdsugaras este szépségében gyönyörködünk.

Amikor a sűrűlombu fasor alá értünk, néném sürgős teendői elvégzésének sürgye alatt elment és magunkra hagyott.

— Lidia — szót hoztam — egy pillanatra eltávozom. Legyen gondod rá, hogy Petrovics Andreji ur jól érezze magát.

— Szent Isten, most légy a segítségemre!

Némán haladtunk egymás mellett. A sötét lombok csendesen böngyögtek és mint egy gunyoros susogtak felénk. Bösszankodni

kezdtam és zavarom mind magasabb fokra hágott.

Kinos csönd után végre elkezdett a mezőgazdaságról beszélni.

De ez a téma sehogysem elégitette ki várakozásomat és kifogást is emeltem ellene:

— Ugyan hagyjuk kérem, azt a mezőgazdaságot, nem értek én ahhoz, Beszéljünk inkább valamit a nőemancipációról,

De ez a társalgás is nyomban megszakadt és egy padra letelepedve, busan, szomoruan néztük a fák hajladozó lombjait. Majd újból től emelkedtünk helyünkről és visszatértünk a tornác felé, Utközben mind jobban belémelegedtünk a társalgásba és mire kiértünk a fasor alól, Petrovics Andreji már hangosan nevetgél is.

Liza néném sürgős teendőinek elvégzése után elénk sietett és leköndözve mondta:

— Már elkészültem a dolgommal. — Oh, mily csodás egy éjszaka! Nem is tudnék ilyenkor nyugodtan elaludni!

— Néném, kedves Liza néném, nem is hittem volna, hogy ilyen áldozatra is képes lennél!

Petrovics Andreji három hetet töltött nálunk. Az idő gyorsan telt el. Hála a sok sétának és kirándulásnak, amit kettesben tettünk. Nagyon figyelmes volt irányomban és egyre vártam, hogy kipattantsa, hogy milyen érzelmekkel viseltetik velem szemben.

Utazása előtt egy nappal végre tudomásomra edta, hogy — el kell mennie. Az

a kölcsönkereső városok azt a kérdést: nem lenne-e hasznos mindegyik városra, ha együttesen — de nem egyetemleges kötelezettséggel — keresnének összehajtott kölcsönös szükségletekre pénzesoportot?

Belföldi-dolgok.

— **Küldöttség a minisztereknél.** Bihardiszeg küldöttsége tegnap délelőtt Molnár Ákos képviselő vezetése mellett Darányi Ignác földművelésügyi miniszternél tisztelgett és arra kérte a minisztert, hogy a Beregyó árterének szabályozási költségeivel a községet ne terheljék, mert ez már egy másik kisebb méretű ártérszabályozásban amugy is részes, Darányi Ignác jóindulatáról biztosítván a községet, megígérte, hogy a küldöttség kérelmét sürgős tanulmány tárgyává téteti. — Wassics Gyula vallás és közoktatásügyi miniszter tegnap fogadta Czegléd város küldöttségét melyet Várady Károly képviselő vezetett. Czegléden új állami főgimnáziumot akarnak építeni s az erre kiszemelt hely a városon kívül esik. Ennek orvoslását kérte a küldöttség a minisztertől a ki a baj orvoslását kilátásba is helyezte.

— **Podmaniczky Frigyes báró,** a szakadélpúpárt elnöke, néhány napig gyöngékedett s a szobát volt kénytelen őrizni. De mint őszinte örömmel értesültünk, a bajcsakmuló természetű volt s a báró egészsége már teljesen helyreállott.

— **Csoda borju.** A szilágy megyei Girókután, báró Mattercloit János uradalmában február 22 én csoda borju jött a világra. A borjunak két egymás fölött levő orra és három szeméje van. A szemek közül egy közvetlenül az orr fölött van, a másik kettő a rendes helynél valamivel hátrább. Mint ilyen

utolsó napon azonban még azt indítványozta hogy menjünk együtt csolnakázni. Erre az ajánlatra szívem erősebben kezdett dobogni és némem bátorításképpen csókot nyomott a homlokomra. Azzal a csolnakba szálltunk.

Petrovics Andreji evezett, én meg szorosabbra vettem a nagykendőt magam körül. A társalgás azonban sehogysém akart megindulni. Petrovics végre abbahagyta az evezést, levette a kalapját és megtörülte izadt homlokát.

A csolnak lassan siklott tova a vizen és a gyöngye, kis vízfodrok halkán csobogtak a nyomában. Kilógattam fejemet és néztem, mint ömlik át a víz az ujjaim közti részen.

— Nem volna jó, ha visszatérnénk? — törte meg Petrovics a csendet. — Félek, hogy meghülök!

Összereztem. Petrovics Andreji felgyűrte kabátja gallérját és fejét mélyen a válla közé huzta. Meghökkenve néztem reá: hát még mindig késik a nyilatkozattal?

— Amint kívánja — feleltem halkán. Azzal csakhamar ismét a parthoz értünk, ki szálltunk és Petrovics oly gyorsan sietett tova, hogy alig tudtam a nyomába érni.

— Az igazat megvallva, kedves kisaszony — kezdte Petrovics beszédét — sokat utaztam már, sok helyen megfordultam már (és itt sorra megnevezte azokat a városokat, amelyeket valaha csak meglátogattott életében.) de ilyen kedves és szíves fogadtatásra még sehol sem találtam.

Oh, jaj! A várakozásteljes beszéd ab

esetben szokás, megjegyezzük még, hogy úgy a borju, valamint a tőhén mama a körülményekhez képest eléggől érzik magukat.

Méhest a kaszárnyákba.

Debreczen, feb. 26.

Teljes tudatában van annak ma már hazánkban mindenki, hogy a mezőgazdasági ismeretek terjesztése a mezőgazdaság ok szerű vitelének fejlesztése a legfontosabb állami érdekek egyike. A mezőgazda érdeke az állam érdeke s így ha a gazda helyzetén segítünk, az állam alapjait erősítjük.

Ennek tudhatjuk be, hogy a mezőgazdasági érdekek istapolása az utolsó lustumban mind fokozottabb mértékben történik s hogy minden téren találkozunk oly intézkedésekkel, melyek közvetve vagy közvetlenül a gazda legspeciálisabb érdekeit érintik. Elmondhatjuk azonban azt is, hogy még nagyon ráfer a mezőgazdaságra a segítség még nagyon sok oly dolog van, hol az intéző körök tág teret találnak a munkálkodásra.

Lépten nyomon láthatjuk azt, hogy a régi rossz még mindig söpörtlen s hogy a jó azt fölülmulni nem képes. Ennek az az oka, hogy a gazda konzervatív szelleme a mezőgazdasághoz hajlik, hogy meg mindig apák módjára akarnak gazdálkodni.

Ezen van hivatva segíteni a gazdasági ismeretek népszerűsítése, ezen van hivatva segíteni ama körülmény, hogy a gyakorlati élet minden nyilvánulási között helyet igyekeznek biztosítani a mezőgazdaság egy vagy más ágának.

S ez javára esik a mezőgazdaság egészének, mert a gazdálkodás egyik vagy másik ágának ok szerű módon való továbbfejlesztése kihat a többi gazdasági ágakra is s a gazdaság bármely ágánál elért eredmény a tudomány, a fölvilágosodottság egyes vívmányai, ha azok a gyakorlati életben meg-

bamaradt, mert közben hazaérkeztünk. Liza nénem elénk jött és társanyitott szemekkel, kérdőleg nézett reám. Én megrángattam a vállamat és boszusan mosolyogtam.

Petrovics Andreji pedig rohanva sietett föl a szobába, az ágyba feküdt, hogy az Isten szent szerelméért valahogyan meg ne találjon hülni.

Liza nénem és én pedig letelapedtünk a tornácra és azon tanakodtunk, hogy van-e valami jelentősége Petrovics legutolsó beszédének. Mind a ketten kedvező szimptomákat véltünk benne fölfedezni és egyértelműleg elhatároztuk, hogy vendégünket továbbra is itt marasztaljuk.

Másnap reggel, amikor Petrovics az utazásra készen bucsut akart venni tőlünk, Liza nénem szép — szavakban marasztalni igyekezett.

— Oh, igen szíven köszönöm a szíves vendéglátást, — szölt Petrovics nagy előzékenységgel. — Sohasem fogom ezeket a boldog és szép napokat elfelejteni, amit az ön és kedves unokahugának társaságában eltöltöttem. Nagyon sajnálom, hogy itt kell hagynom ezt a bájos környezetet, de igazán nem maradhatok tovább, mert holnapra vár — a menyasszonyom!...

Petrovics Andreji felszállt a kocsira és elhajtott!

Mi meg, mint két kőbálvány, csalódotan álltunk egymás mellett.

gyökereznek. előnyös hatásukat más téren is érvényesítik.

Ezért bir kiváló fontossággal a részletkérdések fejlesztése, ezért bir kiváló fontossággal az a törekvés, mely a gazdaság körében alkalmazott, a mezőgazdaság gyakorlatával foglalkozó egyéneket a gazdálkodás valamely ágának ok szerű vitelével megismertetni igyekezik.

Ezért tulajdonitanánk fontosságot annak is, hogy a katonaság körébe a lehetőség kezein belül bevigyük a mezőgazdaság egyes ágait.

Igy nézetünk szerint a méhészet a kaszárnya falain belül minden akadály nélkül meghonosítható volna.

Foglalkozhatnának azzal a katonák szabad idejükben, vagy foglalkozhatnának azzal például a kórházak fénjáró betegei. — Azt hisszük, hogy a kérdés egyik vagy másik módjának kivitelé nagyobb nehézségekbe nem ütköznék. Csak jóakarattal kellene hozzá. Utasításokat adhatna valamely szakember esetleg ellenőrizhetné is a kezelést, s azt helyes irányba terelhetné. Elérnénk vele azt, hogy a katonák megkedvelnék a méhészkedést, s így a katonaevek elteltével azt a gyakorlati életben is folytathatnák, miáltal a méhészet óriási módon fellendülhetne, de meg az ok szerű eljárások megtanulásával az ok szerű méhészet terjesztőivé is válhatnának. — A racionalizmus terjesztésének egyik legokosabb s az állam szempontjából a legolcsóbb módjának is volna ez mondható, mely fontosságánál fogva megérdemelné hogy vele komolyan foglalkozzanak.

A méhészkedésből előálló jövedelmet a katonák élvezhetnék. Így jobban sarkallatnának a tevékenységre. Kár a méhészkedésből a militarizmusra nem híramlanék, — azért, mert a méhészkedés békés foglalkozás. A disciplina sem szenvedne alatta, — míg a katonák csak nyernének, akármely oldalról is tekintsük a dolgot. Nyerne vele a mezőgazdaság s nyerne az ország.

Igaz, hogy hazánkban nehéz a katonaság körében valamely ujitást meghonosítani mert a középkori szellem nyomasztó volta alól menekedni a maga egészében itt még nem tudunk, de talán a katonaság szempontjából a dolgot sokkal jelentéktlenebbnek tekintenék, semhogy annak kivitelét megakadályozni igyekeznének.

Milhoffer Sándor.

A nagyvilágból.

A pápa jubileuma. Rómából jelentik, hogy bir szerint, Poroszország, Bajorország, Szászország és Belgium külön követeket fognak a pápához küldeni, hogy őt püspöki jubileuma alkalmából, szuverénjeik nevében, üdvözöljék. Ausztria Magyarország, Franciaország, Portugália és valószínűleg Spanyolország vatikáni nagyköveteit erre az alkalomra rendkívüli követekké nevezik ki és megbizták, hogy szuverénjeik részéről sajátkezü leveleket adjanak át a pápának. Oroszország miniszterrezidense is át fogja adni a pápának a csár üdvözlő levelét. Anglia még nem határozott, de úgy látszik, külön követséget nem szándékozik a pápához küldeni.

Az angol király utja. A párisi Gaulois jelentése szerint az angol király Cannesba utaztában két napot Párisban fog tölteni és meglátogatja Loubet elnököt. Loubet a látogatást Cannesban fogja viszonzni, az olasz király és az olasz hajóraj odaérkezése alkalmával.

Potoczki gróf balesete. Bécsből jelentik, hogy Potoczki Alfréd volt miniszterelnöknek az özvegye táviratot kapott, a mely szerint ifjabbik fia, Potoczki József gróf, a ki az utóbbi hetekben a bécsi zokéklubban szenvedett nagy kátiyavesztéséről lett híres, vasárnap szerencsétlenül járt. A gróf Radzivil Mátyás hercegnek niezviesi, volhiniai jószágán vadászott, Vadászat közben véletlenül elsült Radzivil herceg puskája és a golyó oly szerencsétlenül találta Potoczki grófot, hogy rögtönzött hordozható ágyon kellett a kastélyba szállítani. A gróf komplikált conttörést szenvedett s varsói orvosokat hívtak, a kik a sebet megoperálták. A gróf állapota nagyon veszedelmes. Családjának tagjait táviratban szólították a beteghez.

Tolsztoj állapota. Tolsztoj állapotáról nagyon ellentétes hírek terjednek el. Egy yaltai távirat szerint a tüdőgyulladás lassankint alábbhagy, a »Berliner Tagblatt« levelezője pedig annál riasztóbb híreket küld a lapjának. E szerint Tolsztoj állapota az utóbbi időben nagyon rosszra fordult s a kámforinjekciók dacára sem lehetett megakadályozni az erők csökkenését. Tolsztoj legidősebb fia Pétervárott van s a szent zsinatnál azon fáradozik, hogy vonja vissza az atyjára kimondott egyházi átkot, de eddig hiába. Az azonban valószínű, hogy a zsinat az átkot azon pillanatban »hatályon kívül« helyezi, a melyben Tolsztoj haláláról hírt kap. — Egy legutóbbi yaltai távirat szerint Tolsztoj a krizist szerencsésen kiállotta s most a javulás utján van.

Egyről-másról.

Lotus. Évtizedek óta importálják be külföldről és élvezik nálunk is a sok megédesített, legtöbbször káros hatású és szervezetünkre egészségtelenül ható italokat. Tagadhatatlanul hoznak be, készítenek jót is, olyant is, a mely nem ártalmas, nem káros hatású. Ilyen itat kétségtelenül és szakértők által jónak, határozottan gyomorerősítőnek bizonyított lotus-ital is, amelyet eddig angol gyárakban készítettek a Nilus vízében termő lotus-virágból. Az angol nép óriási mértékben fogyasztja ezt az édes italt, a melynek hatása nagyobb, jobb s biztosabb, mint magának a Hoffman-cseppeknek.

A lotus-ital azonban nemcsak Angolországban, hanem nálunk is nagymennyiségben terjedt el. Ujabbán aztán egy nagykereskedésű nagyvárad vállalat szakszerű vezetés mellett a Nagyvárad melletti Szent-László-túrón név-vízében termő Lotus virágot, a mely a Nilus vizén kívül egyedül csak a Szent-László-túródó hévízében terem meg, szintén felhasználta Lotus-ital készítésére. Ez a nálunk készített Lotus-ital szakértői megvizsgálás után jobbnak, erősebb hatású-

nak bizonyult, mint az, a mit Angolországban készítenek. És ennek a szakértői vizsgálat okát is tudja adni.

A Nilus vízében termő Lotust ugyanis sokáig, hosszú időig kell szállítani, a míg az angol gyárakba kerül. Természetesen a vízben élő és vízhez szokott növény nem marad meg változatlanul a szárazságon és a hosszú szállítási idő alatt kiszárad s így erejét veszti. És addig, amíg a Nilus vízből hozott lotus napokig ki van téve a szállításhoz s így a természetes száradásnak, világos, hogy a Nagyváradon készített lotus-ital, a melynek növényanyaga aig negyed órányira van a várostól, erősebb, biztosabb hatása, mivel a Szent-László hévízből hozott lotusvirágot, annak a vízből való elvonása után pár órára már az ital készítésére felhasználhatják. A nálunk gyártott lotusital kedvező előállítási képessége miatt aztán nemcsak nálunk szorította ki rövid idő alatt az Angolországból különösen gyomorerősítő hatása miatt ide importált italt, hanem a nagyváradai vállalat által előállított lotusital magában Angolországban is hihetetlen tért hódított magának és első versenytársa lett ott az angol lotus-italnak.

Monolog. (Mondja egy fitos orru mamuzell, akinek kalapdoboz esügg a karján; — már hosszú ideje nézegeti a Chaussé d'Antin kirakatait.)

— Gontran azt mondta: ha este kilenczig nem hozom el a felesége kalapját, akkor az migrént kap a bosszuságtól... ő pedig velem töltheti az egész éjszakát s elvisz a Bergérebé.

Házior nélkül. Egy a rue Palikaóban levő párisi házban bekövetkezett az a minden lakók által irigyelt állapot, hogy hónapokon át nem volt házior, aki a lakókat terrorizálja és a házbért beköveteli. A ház gazdája, mad. Risault meghalt és örökösei nem jelentkeztek. A ház lakói, munkások, kézművesek és más szegény emberek meglepetve tapasztalták, hogy a hetenkint lefizetendő házbért senkisémet szedi be. Ennek persze nagyon megörültek, de a házmesterné, aki nem kapta meg a bérét, nem mosta fel többé a lépcsőt, nem söpört, nem tisztogatt és a ház csakhamar olyan lett, mint az Augias istállója. A lakókat ez nagyon bosszantotta és a szomszédok egymást okolták a folyosók és a lépcsők piszkossága miatt. A kölesönös harag addig nőtt, míg végre a lakók közt általános verekedés támadt. Az ütközet után a boldog bérház lakói bekötött fejekkel, vagy egyéb kötelékekkel és véresen jelentek meg a rendőrbiztosnál, ki miután a tényállást felvette, megígérte, hogy az összes károsultaknak elégtételt szerez. A rendőrbiztos átadta az ügyet a bíróságnak, mely a gazdátlan ház részére gondnokot nevezett ki. A gondnok legelső dolga az volt, hogy nagy takarítást rendezett a házban, de egyuttal a házbért is beszedte. Ehez pedig a házbérfizetéstől elszokott lakók ugyancsak savanyu arcot vágtak.

Színház.

* A bor. Tegnap este telt ház előtt történt Hunyadi Józsefnek második vendégtelése: Gárdonyinak nagy sikereket ért

falusi történetében: »A bor«-ban Baracs Imrét játszotta oly közvetlenséggel, oly természetességgel, hogy jákékával elragadta az egész közönséget. A felesége után busuló, de azért büszke, sőt gőgös parasztot jobban megalkotni szinte lehetetlen. A Baracsné szerepében Szabó Irma, a Rozi szerepében pedig Takács Mariska remekelt. A férfiak közül Ödry és Nagy Gyula értek el szép sikert. Hanem a Tanai Kátsája után bizony a Nagy József cigányát nehezen fogadta el a közönség.

Három templom rablás egy éjszaka.

Kolozsvár, febr. 26

Vakmerő betörőbanda garázdálkodott vasárnap, e hó 23-án éjjel mint tudósítónk értesít Marosvásárhelyen.

A ma még ismeretlen jó madarak először a várbeli ev. ref. temetőbe törtek be és annak perselyét felfeszítve a benne volt könyöradományokat elvitték.

Itt először a utcafelől levő bejáró ajtót próbálták befeszíteni s mivel itt nem sikerült a városba vezető falon másztak át és ott hatoltak be.

Innen a Szentmiklós utcai ev. ref. templomba mentek, annak is az udvar felől ajtóját törték be s a persely tartalmát vitték el. Egyik helyen sem kaptak sokat, mert a perselyeket éppen egy héttel azeiőt ürítették ki.

Utolsónak az új izraelita templomot hagyták, ebből azonban csak egy ezüst kelyhet vittek el.

A rendőrség megindította a vakmerő betörők kinyomozása iránt az eljárást, ettől azonban alig lehet sikert várni, mert az irodai munkával tülhalmazott tisztviselők nem érnek rá nyomozni, nyomozó osztálya pedig a rendőrségnek nincs, ha ezt az osztályt hadadéktalanul fel nem állítják s a rendőrség tisztviselői karának megfelelő számban nem szaporítják az egész intézmény semmit sem fog élni.

Meggyilkolt levélhordó.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, febr. 26.

Borzalmas gyilkosság történt Kövesden. Tegnapelőtt reggel ugyanis az ottani postás hoz érkezett egy nyolczszázforinttal terhelt pénzeslevél Krausz Dávid odaváló kereskedő részére.

A postakiadónő a déli órákban elküldte Krausznak az értesítvényt a pénzeslevélről, délután azonban Krausz a cselédlányt küldte a postára azzal a kéressel, hogy a kisasszony legyen szives a postakiadónő által a pénzt elküldeni.

Délután öt órakor a postakezelőnő átadta a pénzeslevelet Lepcsényi Tamás postakidónak, hogy azt vigye el Krauszhoz. A legény átvette a pénzt, el is ment, de Krauszhoz már nem ért el, mert utközben megölték.

Hat óráig várta Krausz a pénzt, mivel azonban nem kapta meg, személyesen ment el a postára. Itt azután az a meglepetés

érte, hogy a szolga még öt óraker elvitte a pénzt s azóta nem tért vissza.

Rögtön keresték a levélhordót, de nem találtak rá, mintha csak a föld nyelte volna el. Először azt hitték, hogy Lepcsényi megszökött a pénzzel s értesítették a csendőrséget is, amely késő éjjel megtalálta a levélhordó véres hulláját.

Lepcsényit ugyan is, amikor a pénzes levéllel eltávozott, utja Grünfeld Ignác mézszárszéke előtt vitte el. Az ajtóban állott Vancsek György mézszárszéke, a ki kérdezősködött Lepcsényitől, hogy hova megy és mit visz, mire a legény elmondta, hogy pénzt visz Krauszhoz. Vancsek ekkor behívta Lepcsényit a mézszárszéke s egy pohár borral kínálta meg.

Mialatt Lepcsényi a bort itta, Vancsek kést kapott fel s azzal a nyakába szurt a legénynek, majd pedig torkon ragadta, leteperre és átvágta a gégejét. A holttestet begyűrte a husvágó asztal alá s éjszaka akarta onnan elszállítani, de a csendőrség ekkorra már felfedezte a gyilkosságot s a megölt legény hulláját még ott találta meg az asztal alatt.

A gyilkosság után Vancsek elvitte a pénzt s azt az udvarban elrejtette, amit a csendőrök még érintetlenül meg is találtak. A gyilkost, aki töredelmes vallomást tett, a csendőrök letartóztatták.

NAPI HIREK.

— **Kinevezés.** A debreczeni itélőtábla elnöke Cséresnyés Zoltán máramarosszigeti lakos, végzett joghallgatót, a debreczeni itélőtábla kerületébe segélydíjas joggyakornokká nevezte ki.

— **Meghívó.** A Debreczeni Kereskedő-Társulat 1902. évi február hó 27-én, csütörtökön a társulat dísztermében Felolvasó-Estélyt rendez a következő sorrenddel: 1. Az ókori kereskedelem története. III. rész. Az ókori görögök kereskedelmének története. Irta és felolvasva: Csiky Lajos ur, a Ferencz József-rend lovagja, theol. akad. dékán. 2. Népdalok. Czimbalmon előadja: Bernáth Gizella urhölgy. 3. Mutatványok a természet köréből. Előadja: Gedeon Béla ur, kereskedelmi akad. tanár. Kezdeté este 8 óraker.

— **Választmányi ülés.** A debreczeni jótékony nőegylet folyó hó márczius 2-án délután 3 óraker árvaháza nagytermében választmányi ülést tart a következő tárgysorozattal: 1. Elszámolás a vigestélyről. 2. Jelentés a szövödparról. 3. Folyó ügyek.

— **Népdalok.** Dóczy József, kitűnő zeneszerzőnkől újabb egy eredeti magyar dalgyűjtemény jelent meg. «Hat új eredeti magyar dal» cím alatt. — A Dóczy dalok eléggé ismertek már, semhogy azokat dicserni kellene. Ezen újabb, Bahánónak ajánlt, egytől-egyig szép dalgyűjteményét is ajánljuk a magyar zene kedvelők figyelmébe. Ára a 6 dal tartalmazó füzetnek 2 korona. Megrendelhető a «Corvina» könyvkereskedésben Temesvárt, valamint minden hazai könyv- és zeneműkereskedés útján.

— **Gyermekek a vádlottak padján.** Körülbelül egy éve annak, hogy a Debreczen —

Füzesabonyi vasut Obatkócs állomása közelében Virág Péter, Barkes Péter, Balázs Mátyás, Balázs Miklós és Balázs Ignác egyeki 14—15 éves paraszt suhanékok a vasutvonal mentén hiradó távirtda oszlopokon levő porcellán szigetelő poharakat összetördelték, miáltal a vonal mentén a távirtda forgalom fenakadt. A tettökért tegnap vontá felelősségre a debreczeni kir. törvényszék, mint büntető bíróság Szeőke István törvényszéki bíró előklete alatt. A vádat Horváth István alügyész képviselte, míg védőként dr. Nagy Kálmán és dr. Brozsovay Jenő ügyvédek és Lukács Béla és Ózsváth Ferencz ügyvédek jelöltek szerepeltek. A bizonyítási eljárás befejezése után közvadászó kir. ügyész a vádlottakat közhasznu tárgy megrongálás vétségében bűnösnek kimondani kérte, amivel szembe a védők azon az alapon, hogy a vádlottak cselekményük bűnösségének felismerésére kellő belátással nem bírhat, a vádlottak felmentését kérték. A törvényszék rövid tanácskozás után bűnösnek mondta ki a vádlottakat 10—10 korona pénzbírságra ítélte. Az ítéletben ugy a kir. ügyész mint a védők megnyugodtak s az jogerős lett.

— **Meglopott pinczér.** Szomorú ébredése volt tegnap reggel Horváth Gáspár pinczérnek. A mult héten ugyanis egy ezüst órárt vett, melylyel nagyon meg volt elégedve. De a meglegedettség csakhamar véget ért, mert hiszen semmi sem tart örökké, még a pinczér öröme sem. Tegnap reggel az előző éjszaka fáradaimait pihenésé még Horváth, az órája pedig az asztalra volt téve. Mikor Horváth felébredt, már akkor az óra isten tudja, kinek a zsebében ketyegett. A megkárosult pinczér jelentést tett az esetről a rendőrségnek, honnan megindították az ismeretlen tettes ellen a nyomozást.

— **Egy ölélés ára.** Hogy a baráti ölélés nem mindig szeretetnek a jele, keservesen tapasztalta a minap Farkas Mihály lovasberényi lakos. Kovács Mihály nevű cimborájával idogált egész este együtt egy esapszékben s az utcán jókedvvel, duhajkodva hallattak hazafelé. Mint jó cimborához illik, szépen összekapaszkodva. Mikor elváltak, Farkas Mihály azt vette észre, hogy a cimborával együtt nyolczvan koronája is eltűnt. Jelentést tett a csendőrségnek. Kovács Mihály, amikor elfogták, eleinte tagadta tettét, de később beismerte, hogy ő lopta meg a barátját.

— **Lövöldöző részeg ember.** Nagyváradon a Siegfried féle kocsmá udvarán Forrás Károly szentjánosi földműves erősen ittas állapotban revolvért rántott elő s az udvaron lévő falubelije közé lött. Állítólag az ivóban ülő Vékony (Paraj) János nevű falubelijét akarta lelőni. A lövöldöző részeg embert, mielőtt másodszer lehetett volna, lefogták s átadták az előhívott rendőrnek, aki bekísérte a főkapitányságra.

— **Másfél nap alatt Amerikába.** James Gresham mérnök, egy olyan hajót talált fel, amelynek szerkezete egészen új elvek szerint készült. Az új hajó szivaralaku, s szerkezeténél fogva oly gyors menetre képes, amelyt eddig még képzelni sem lehetett. A hajórót egyselőre még titokban tartják, s csak annyit tudnak, hogy kémiai hatások

idéznek elő azt a roppant erőt, amely szükséges a gyors haladásra. A feltaláló reméli, hogy hajóval óránként száz tengeri mérföldet is megtehet. Az új hajó tehát másfél nap alatt befutná az Amerika és Európa közt elterülő Óceánt, amelyet most a leggyorsabb gőzös is csak öt hat nap alatt jár meg.

— **Éji kaland.** Tegnap éjjel az ügyeletes biztost egy képéből kikelt nő zavarta fel édes álmodozásából.

— **Biztos ur** — szólalt meg remegő hangon — egy betörőt csiptem meg és becsuktam a kamrába. Tessék rendőrt küldeni érte!

A biztos azonnal kirendelt két rendőrt s elmentek a szép hölgy lakásához, hol a kamarából irtózatoss dörömbölés hallatszott ki.

A két rendőr hirtelenében odament és kinyitották az ajtót. — A nyitott ajtón aztán egy jól kiöltözött uriember lépett ki.

— Kövessen! — szóltak a rendőrök.

— Én? Miért?

— Mert betörőnek tetszik lenni!

— Micsoda ostobaságot lennek ki? Hiszen én... a többit aztán odasugta s rendőrök fölébe.

— **Vagy ugy!** kacagtak a rendőrök s mosolyogva tekintettek a részkető nőre. — Hiszen ez csak jámbor időtöltés s ez ellen nincs a büntetőtörvénykönyvben paragrafus!

— **Csőbörből vödörbe.** Mulatságos epizód játszódott le ma a piacon. Egy vidéki atyafi egész kocsiára való baromfit szállított s oly potom árért vesztegette azokat, hogy ez szemet szurt a rendőrségnek, mert ilyen olcsón csak a lopott holmit szokták elpredálni. Kérdőre is vonták az atyafit, aki aztán a napnál fényesebben igazolta, hogy a tenger baromfi az ő jogos tulajdona. De valamivel többet beszélt, mint kellett volna, így elkötyantotta, hogy muszájból ad tul a sok szárnyas állaton, mert beütött nála a krach s egyre másra hull a lábas jószág. Ezért aztán 10 korona bírságot róttak az atyafira és még örült, hogy portékáját hazaszállithatta.

— **Körözött szélhámos.** A brailai osztrák-magyar konzulátus értesítette a debreczeni rendőrséget, hogy Casvan, helyesebben Kosovola Izidor gabonakereskedő 10 ezer koronát érő ékszeret ellopva, Brailából megszökött és állítólag felénk vette útját. A szőkevény fufangos család is, aki Kasaván Izidor, Fischer József, Froum Ede, Kasvold Izidor, Stefanecza Tódor és Szinla árneveket használja. Igazán jó helyre fordult a brailai konzul, persze ott még nem tudják, hogy nálunk a mi országát külön gazembereinket is futni hagyjuk.

— **Megbotolt szeladon.** Megjárta tegnap este egy aszfaltbetyár. Színház után egy szép nő lépett ki az utcára s a Kossuth utcán tündödvé állt meg mintha várna valakire. Egy tolakodó aszfaltbetyár mindjárt mellette termett s kezdte bókjaival elhalmozni. Az erélyes nő ridegen visszautasította a tolakodót, de ezzel még szemtelenebbé tette az aszfaltbetyárt. Egyszer aztán feltűnt a távolból egy alak, mely sietve ment a magát szorongatott helyzetben érző nőhöz. Az aszfaltbetyár még

akkor is ott olvadénykonykodott, de egyszer csak azon vette észre, hogy súlyos botlások zuhannak reá. Jóformán hátra se fordult hanem futott le a Batthyányi utcán, a mint lábai engedték. Férj és feleség mosolyogva távoztak hazafelé.

— **Gyermek a rendőrségen.** Tegnap éjjel az Árpád téren a rendőr egy kis fiút talált, ki atyját Izsák György, vasuti hivatalnoknak mondja. A gyermek a Nyugoti utcáról jött el. A rendőr felhívta a központra, hol mind addig vigyáznak rá, míg a gyermek szülőit a rendőrség megtalálja.

— **Szerencsétlen korcsolyázás.** Megrendítő eset híret jelentik Rhyből, Angliából. William Grenville Williams baronet két szép fiatal leánya apjukat a nevelőnő társaságában a vasuti állomásra kísérve, visszamenet egy közeli jégpályára mentek korcsolyázni. Alig haladtak a hó jegén néhány méternyire, mikor az recsegni kezdett s a két leány a mély vízbe bukott. A parton maradt nevelőnő segítségükre akart sietni, de a jég alatta is betört. Kiáltozására a szomszéd vasuti őrház lakói segítségére siettek és köteleket dobtak neki, de a szerencsétlen nő megmeredett kezeivel nem tudta megragadni a kötelet és hosszas, eredménytelen tusa után ő is elmerült a habokban. A boldogtalan epát táviratilag értesítették a szörnyű katasztrófáról.

— **A 338. § A büntetőtörvénykönyvnek az a paragrafus a legkegyetlenebb minden paragrafusok között.** — Ennek a revízióját ügyész, védő egyformán sürgeti, valahány szor a bíróság azt alkalmazni kénytelen. Ez az ugynevezett visszaeső paragrafus. A mi nap történt, hogy egy szegény asszony egy törött cserép ellopásáért 6 hónapi börtönt kapott, egy másik asszony hat darab koczka cukorért ugyanennyit, mert már egy ízben — 10 éven belül — valami csekélység miatt, pénzbüntetéssel, vagy 1—2 napi fogházzal sújtotta őket a bíróság. Tegnap is volt a királyi táblán egy ilyen eset, midőn a bíróság tenetetlenül állt a törvénykönyv 338. § ával szemben és egy nyomorék kintornást, Kovács Józsefet, aki heteken át kenyér nélküli nyomorgott, — egy darabka szén eltu lajdonitása miatt — a legenyhébb büntetés se: 6 hónapi fogházzal volt kénytelen sújtani. A bíróság bizonyára vérző szívvel hozta meg ezt az ítéletet, amelyet már különben csakis nagyobb büneseteknél szabnak ki, nagyobb bűnöskre.

— **Az élet tragédiáiból.** Gyulán irgalom kenyerén élő, kopott ruházatu néhány kol-dus es törődött anyóka álta körül folyó hó 24 én az Erzsébet ápodában felállított ravatat, amelyen egy 68 esztendő öregasszony a város költségén készített festetlen koporsóban aludta örök álmát. A halott uri asszony volt! néh Kiss Lajos ügyvéd, a hatvanas években Gyulaváros bírájának, egyik leggazdagabb polgárának özvegye, Beretvás Judit, aki maga is tekintélyes, gazdag család ból származott. — Férje halála után évtizedekkel elköltözött Gyuláról, Akkor még gazdag volt. Ahol lakott, ott visszaéltek bizalmával, kihasználták gyöngéjét és az egykerdusgazdag, tekintélyes asszony élte alkonyán utolsó filérjétől megfosztva, kénytelen volt visszatérni abba a városba, ahol ifjúságát tekintélyben, gazdagságban töltötte ei, a

város kegyelemkenyerére. Nem sokáig élt vele. a magas kor, a bánat rövid idő alatt sirba vitte.

— **«Stadthauptmannschaft in Kronstadt».** Egy magyar város rendőrkapitánya beküldötte egy hivatalos levélnek a borítékát amelyet a brassai rendőrkapitányság küldött hozzá. A levélborítékra kis betűkkel van rányomtatva ez a felírót: «B assó sz. kir. város rendőrkapitányságától»; ellenben ökölnyi betűkkel áll rajta ez a másik: «Von der Stadthauptmannschaft in Kronstadt». A felirat végig két nyelvű, amit sajnos, megenged a törvény. Ezt csak az illendőség tiltaná el, ha még egyáltalán ismernék ezt a fogalmat megvadult bakszászok. A Kronstadt ellenben már törvénybe ütközik. Brassó neve: Brassó. Magyar rendőrkapitány nem tartozik tudni, hol van az a Kronstadt Mert Magyarországban ilyen város nincs. Azt ajánljuk tehát minden hazafias magyar hatóságnak, hogy az ilyen kronstadti levelekre egyszerűen ne válaszoljanak. Amire a bakafántoskodó zöld magisztrátust nem tudta megacitani a törvény és az illendőség, talán megtanítja a kényszerűség.

— **Henrik herceg vonata.** Henrik porosz herceg amerikai látogatásának egy programponja egy 5000 angol mérföldre terjedő vasuti utazás. Az a gyorsreptű vonat, amelyen Henrik herceg ezt az utat megtenni fogja, a világ legfényesebben berendezett vonata lesz. A herceg maga az „Olympia” nevű mozgópalotában fog utazni, melyet annak idején Mac Kinley elnök is használt. Ez a kocsi belül világos mahagoni fával van behurkolva, melyben arany és elefántcsont betétek vannak. A kocsi egyes osztályait nagyértékű, nehéz függönyök vélsztják el. A herceg kiserete részére három, nem kevésbé elegáns kocsit csatolnak a vonathoz, melyekben kilencz hálószoba és egy szalon lesz. Egy hálókocsi a vasuti hivatalnokok és újságírók, egy étkező, szalon és podgyász-kocsi fogják a vonatot kiegészíteni. Minthogy a herceg amerikai tartózkodásának legnagyobb része az ezen vonaton tendő körutazásból fog állani, gondoskodnak róla, hogy magát a vonaton lehetőleg jól érezze. A herceg összesen kilencz napig lesz uton és ez idő alatt tizenhárom állomást és tizennégy nagy várost fog érinteni. Az utat városról-városra a vonat többnyire éjjel fogja megtenni, de a menetrend olyan, hogy a herceg vonata a nevezetesebb látnivalók, így az Adirondack hegység, a Hudson, a Mississippi, a Niagara vizesés és a nagy tavak mellett nappal fog elhaladni.

— **Hamis menyasszony.** Különös házassági történetet jelentenek Athénből: egy thesszáliai fiatal ember ugyanis évekket el-előtt elhagyta szülőfaluját Markopoulót és hazáját is, hogy a nagyvilágban keresse szerencséjét. Mikor vándoruttra ment — szomoruan bucsuzott el menyasszonyától, aki sirva fogadta meg, hogy hűséges marad hozzá, bármilyen sokáig keljen is várnia reája. A leány meg is tartotta fogadalmát, hűségesen várakozott vőlegényére évekig, de mégsem birta bevárni; elhervadt — meghalt a hosszú epokedésben, mielőtt vőlegényei viszontláthatta volna. A fiatal ember tíz évi távollét után nemrégiben visszatért szülőfalujába. A szerencse nem kedvezett neki; épen olyan szegényen tért vissza, mint ahogy a világba indult. Csakhogy ezt a körülményt az elhalt menyasszony családja még csak nem is sejtette. A leány hozzátartozói azt hitték, hogy a fiatalember vagyont szerzett a külföldön s most otthon akarja munkája gyümölcsét nyugalomban élvezni. Mikor tehát a fiatalember menyasszonya után tudakozódott, nem mondták meg neki a szomorú valóságot, hanem

a volt menyasszony unokanővérét mutatták be neki elhalt menyasszonya helyett. A család sikerült és rövidesen megülték a lakodalmat is. A lakodalom után azonban csakhamar kiderült a turpisság, a fiatal asszony is rájött, hogy az ura nem gazdag, s így mindketten belátták, hogy jobblesz, ha rövidesen elválnak. Be is nyujtották a válókeresetet, amely most a szent szinodus előtt fekszik döntés végett. Az asszonyka váló okai ugyan nem igen bírnak súlyal, a fiatal férjnek azonban meglehetősen sok oka volna a válásra. A szinodus ugyan nem döntött ugyan az ügyben, de igen valószínű, hogy elválasztják az egymásban alaposan csodótt házastársakat.

Furfangos tolvaj.

Saját tudósítónktól.

Budapest, feb 26.

Furfangos módon lopta meg egy ügyes tolvaj Deutschmeister brailai ékszerész.

Az ékszerészboltba a napokban beállított egy uriasan öltözött ember, aki bukaresti ügyvédnek mutatta be magát, tizezer korona értékű ékszert választott ki.

Az ékszereket berakatta egy magával hozott dobozba s azt peccétnyomó gyűrűjével lepecsételve, a táskájába tette. Ez után felszólította az ékszerészt, hogy kövesse a szállodába, ahol majd kifizeti az összeget.

Az ékszerész azonban gyanakodott és felszólította a vevőt, hogy addig hagyja itt az ékszereket, amíg hazulról elhozza a pénzt.

A tolvaj ekkor a táskából egy ugyanolyan dobozt vett elő és vissza adta az ékszerésznek. Az ékszerész pár napig sértetlenül őrizte meg a csomagot, mikor azonban az ügyvéd ur nem jelentkezett, felbontotta, hogy a meghiusult vásárlás folytán megmaradt ékszereket ismét helyére tegye.

Mily nagy volt azonban meglepetése, a mikor a felbontott csomagban ékszer helyett közönséges kötőmelékeket talált.

Deutschmeister azonnal megtette a feljelentést a rendőrségnél a csaló ellen, aki előre készült a csalásra oly módon, hogy előre táskájába készített egy kődarabokkal megnehézített csomagot, amelyet kellő időben aztán ki is cserélt az ékszereket tartalmazó csomaggal.

Irodalom.

Magyar remekírók.

A nemzetnek legfőbb szellemi kincse, mivelődésének fokmérője s egyuttal legfőbb eszköze: irodalma. Az irodalom a nemzeti történetnek tükröképe, a melyben minden korszak, minden nemzedék szellemi élete visszatükröződik.

Kétszeresen áll ez a magyar irodalomra nézve. Nemzetünk sajátos sorsa hozta magával, hogy a költők dalának mindig legfőbb tárgya a haza volt.

A hazafiság és irodalom e szoros kapcsolatának, melyhez hasonló a miénken kívül semmiféle más irodalomban nem található, oka az volt, hogy nemzetünknek léte forgott állandó veszedelemben s legjobbjaink fohsérték, hogy a lét és nemlét e küzdelemben az irodalom a leghathatósabb fegyverek egyike. S ha ezer év minden küzdelemben és viszontagságán keresztül sikerült nemzetünk egyéniségét megtartani, abban az államtérft és a katoná mellett semmivel sem kisebb érdem a költőé és íróé.

Irodalmunk harmonikus kifejlődését állandóan akadályozták a nemzetünkre nehezedő viszonyok. Ha mind e mellett íróink és költőink gemusza oly műveket tudott alkotni, melyek nem megvetendő hely jut nekünk a világirodalom fejlődésében: ez a magyar

faj oly életképességének bizonyítéka, a melylyel szemben el kell némulnia a kételynek is, a rosszakaratnak is. Ha bárki is kétségbe merné vonni a magyar nemzet létjogát: büszkén mutathatunk rá nagy költőink alakjaira, mint olyan érvre, mely fölöslegessé tesz minden további vitát.

Ily nagy nemzeti jelentőségünkhöz képest, sajnos, a nagy közönség széles rétegei nem voltak eddigelé eléggé áthatva attól a fontosságtól, melylyel az irodalom ismerete minden egyes emberre nézve bir s nem ismerték eléggé azt a gazdagságot, melyet irodalmunkban birunk. Ennek a sajnós jelenségnek egyik fő oka volt, hogy remekiróink munkái nehezen voltak hozzáférhetőek. Elszórvan jelentek meg különféle kiadóknál, részben elavult, részben pedig a mi viszonyainkhoz képest túlságosan drága kiadásokban. Hiányzott egy egységes kiadás, a mely könnyen hozzáférhetően, olcsón, a mindennapi használatra alkalmas és mégis tetszerős formában gyűjtötte volna össze mindazt, a mi irodalmunkból az idő és izlés változásaitól független, a mi örökbecsű, a mi érdekelheti nemcsak a tudóst s az irodalom emberét, hanem minden művelt embert.

Most azonban rövid idő alatt ki lesz pótolva ez a hiánya szellemi életünknek: megindul a Franklin-Társulat kiadásában a »Magyar Remekírók« című nagy jelentőségű vállalat, a mely célul tűzte ki, hogy bevigye a közönség minden körébe, a haza minden művelt családjába remekiróinkat s remekműveiket, hogy a nemzetet egy oly gyűjteménnyel ajándékozza meg, a mely hivatva van elterjeszteni ország-szerte mindazt, a mit magyar író nagyot és örökéletűt alkotott.

Lelkiismeretesen előkészítve s külső díszében, belső tartalmában egyaránt cél tudósan megfontolva indul meg a »Magyar Remekírók« vállalata, melynél nagyobb szabásra még alig vállalkozott eddigelé magyar kiadó.

A vállalat célja, mint fentebb már kifejtettük: a magyar irodalom örökbecsű remekeinek egységes kiadásban való közrebocsátása, a melynek a nagy európai nemzeteknél már régóta közkézen forognak. A legnagyobb költők, szónokok és gondolkodók műveinek lesz ez gyűjteménye, kincstára mindannak, a mi magasztosat magyar szellem zengzeties nyelvünkön alkotott.

A kiadó-társulat már évek sora óta törekedett e célja megvalósítására. Sorban egymás után, a mint alkalom nyílt rá, megszerezte nagy íróink műveinek tulajdonjogát s mikor legutolsónak a legnagyobb, Arany János is tulajdonává lett: hozzáfogott a megvalósítás munkájához. Megállapította a programot s gondoskodott a kellő eszközökről.

E program szerint régi, a XIX. század előtti irodalomból öt nagy alak szerepel műveinek legjavával a gyűjteményben. Ott lesz Balassa Bálint, az első, a ki szerelmi és vallásos lyránkat, kiemelve a középkor korlátaiból s a népköltészet talajába gyökereztetve, magas színvonalra emelte. Vele egy kötetben találja az olvasó Zrínyit, történetünk e fenséges alakját, a kinél hevesebben senki sem lelkesedett a magyar nemzet nagy hivatásáért, önállóságáért, jövőjeért. Ott lesz Zrínyi gyámja és kortársa, a régi magyar értekező és szónoki próza legnagyobb mestere, Pázmán Péter, majd Mikos Kelemen, a »Törökországi levelek« mély hangulatu s igaz magyar zamatosságú írója és Gvadányi József, a ki »Peleskei Nótárius« ában s egyéb műveiben előül kerestett a magyar szellem egyik legértékesebb sajátosságának, a magyar humornak művészi formát. Gvadányival egy kötetben lesz vele azonos törekvésű ifjabb kortársa: Fazekas Mihály, a ki »Ludas Matyi«-jában ép oly örökéletű magyar humoros genre alakot teremtett, mint »Peleskei Nótárius« ában és

»Rontó Pál«-jában a vitéz magyar lovas generális.

A gyűjtemény zöme a XIX. század első felében élt és virágzott nagy írók fényes sora: irodalmunk újjászületésének és európai színvonalra emelésének hősei. Kazinczy, a nagy izgató és reformátor, kinél lelkesebb fia a nemzetnek nem volt; a szomorú sorsu, de törhetetlen életkedvű Csokonai, az európai műveltségű és finom szellemű Kármán József, a mely megindultsággal és hangzatos szóval, klasszikai formában magyar nemzetiiséget éneklő Berzsenyi; a regek és a Himfy édes szavu dalnoka Kisfaludy Sándor; a magyar dráma megteremtője: Kisfaludy Károly s legnagyobb költője Katona József; mellette a tragikus végű, tragédia költő gr. Teleki László; a felekölt érzésű, mely kedélyű Kölcsey; a békében szelíd, harcban riadó szavu Czuczor; az epedő költő s kemény kritikus Bajza; munkánk fáradságtalan éneklője Garay; Szigligeti, a gazdag leleményű drámaíró; Kemény Zsigmond, a végzetes szenvedélyek regényírója, Eötvös József, a kiből egyenlő mélységgel párosult az érzés és a gondolat... Azután a nagyok közt is a legnagyobbak: Vörösmarty, Tompa, Petőfi, Arany.

Nem maradnak el a sorból a nagy államférfiak és szónokok sem: a három legnagyobb név: Széchenyi, Kossuth, Deák képviseli nemzetünk politikai bölcseségét és ékesszólását. Irodalmunk legújabb korát is a régiekhez méltó alakok jellemzik: Csiky Gergely, Arany László, Vajda János és Róvizky Gyula. Befűjezi e fényes sort a legnagyobb költő: a nép, a népies lyra, a népballadák s a kurucz-költészet egy egy kötetével.

Osszesen ötvenöt kötetre fog terjedni e nagy mű, tehát terjedelmre nézve is a legnagyobb szabású magyar könyvvállalatok egyike. S minden kötet a legnagyobb gondot van összeválogatva; minden író művei előtt gondos, tudományos értékű életrajz kínálkozik vezetőül az olvasónak az utközben található virágok könnyebb felismerésére. Ez életrajzok szerzői, kik az egyes műveknek egyuttal sajtó alá rendezői is, mai irodalomtörténetírásunk legjelesebb munkásai, a kik az illető írőkkel már hosszú idő óta behatóan foglalkoznak.

A nagy mű külső alakja is méltó lesz tartalmi becséhez. Nem pompázó és ragyogó, mert ez veszedelme a könyvnek: disztargygyá teszi s nem olvasmánnyá. Szép finom nyomás, tartós, jó papíros, díszes, izléses kötés angol vászonból, az egész kiállítás választékos, czépszerű, a mai izlésnek s a vállalat rendeltetésének megfelelő.

Az ár — tekintve a mű óriási terjedelmét (55 egyenkint 20 ivre terjedő kötet, összesen 1100 iv, vagy 17600 lap) határozottan olcsó: 220 korona. S ez összeget a legszerényebb viszonyok közt élő család is könnyen előteremtheti, mert a kiadó-társulat lehetővé tette, hogy a vételár kis, havonként három koronás részletekben törlesztessék.

A jövő évi februárban fog a vállalat első öt kötetes sorozata megjelenni s ezt minden félévben újabb öt kötet fogja követni minden év április és november havában egy egy sorozat.

A magyar közönség oly alkalmat nyer most legnagyobb szellemeink megismerésére műveik megszerzésére, melyet bizonyára készségesen fog megragadni.

Különfélék.

+ Az illatszerek hatása. Evszázadok előtt az illatszerek nem voltak csupán a fényezés eszközei. Így Plinius 85 féle gyógyszert említ, melyeket iatos növényekből, rózsból, ibolyákból és liliumokból készítettek. Ujabban orvosi körökben ismét terjed az a nézet, hogy az illatoknak gyógyhatása van, de hát jól meg kell válogatni e célra az illat-

szereket. Így az ibolyaeszcencia nagyon jótékonyan hat az idegekre, de nem az amely vegyi uton készül, hanem az, melyet a virágokból párolnak ki. A vegyi uton készült illatszerek az érzékterv természetüket izgatják, sőt meg is mérgezhetik. Valódi virágillatot háromféleképpen lehet készíteni. Az egyik mód az, hogy a virágokat zsirréteggel vastagon bevont üveglapra szórják és így kiteszik a napra. Amikor a virágok elhervadtak, frisséssel cserélik fel, míg a zsirréteg is illatosá nem válik. Másik kéj mód az, hogy a virágzsírmokat olajba vagy aetherbe teszik. Bergamotteolaj, narancsvirágolaj vagy viz, ha jól van elkészítve, tidítóleg hat. A túlságosan erős illatszerek az érzékenyekb idegeket megtámadják. Lavendula viz nagyon frissítőleg hat, ha valaki a melegtől elájul. A jázmin tisztán felelfrissíti és megteszti az idegeket, de összetételeinek ép ellenkező hatása van. Jázmin és narancsvirágolaj gyöngye esenciában keverve hiszterikusok legjobb illatszere,

*
+ Egy hid eltolása. Szászországban Chemnitzben néhány nap óta érdekes munkálatokat végeznek egy 38 méter hosszú, 4 és fél méter széles és 660 métermázsá nehéz vas-hid eltolásával. A hid a Chemnitz folyót hidalja át és lejjebb akarják vontatni egy félórányi távolságra. A hidat előbb felemelték és ráfektették egy fa állványra, amlyre fahengereket raktak. Ez megtörténvén, a hid elé lánczokkal odakapcsoltak két nyolcz löerejű gőzhengereket, amelyek segítségével a hid hét órai munkával körülbelül a feléig jutott a tulsó oldalra. Ekkor a hidat újra emelték és ferde síkot helyeztek alája, amelyen a gőzhengereivel újra oldalvást vontatták. Így jutott el a hid a tulsó partra. Most szónokon akarták tovább szállítani rendeltetési helyére, de ettől el kellett állani, mert a hó olvadni kezdett. Ennél fogva itt is fahengerekkel kellett próbálkozni.

CSARNOK

Küzdelmes élet.

— Regény. —

Írta: V. Zoltán.

VI.

Első szereplésem.

(Folytatás.)

Meghalgattam az atyai intést és elégtűlt arcczal tömtöm magamba a jó lány kenyeret, melyet az öreg rendelt a lebuji tulajdonosától.

Az öreg rumot ivott, engem iskinált, de sehogysem tudtam lenyelni belőle egy kortyot is.

Mikor aztán gyomrunk egyensúlyát helyrehoztuk, megint megszóllalt az öreg komédiás.

— It az ideje, fiam, hogy pénzszerzés után lássunk! Tisztába kell jönnöd teendőddel, hogy zavar ne történjen munkádban. Én majd tánczoltatom az egereket, csináltok velük katonás tempókat, te pedig, mikor sok közönség gyűl össze, veszed a madarat csőrébe teszed a kalapodat és sorba jársz a közönség között, hogy összegyűjtsed az ajándékat.

Ez a munka elég könnyűnek tetszett előttem s mikor elindultunk, vidám arccal követtem a vén komédiást.

Megálottunk a piac közepén levő térségen. Az öreg hirtelen laütött négy czövetket, kötéllel körülvette s meg volt a bódé.

Középre egy kis asztalkát tett s a kalitkából kieregette az egérgéket, melyek ügyes tekintettel sétálgattak körül az asztalon, a nélkül, hogy egy is lemerészkedett volna menni.

Az öreg kiállott a közepre és harsány hangon kiáltá;
 — Uraim! Eddig még nem tapasztalt csoda! Fehér egerek tánczolnak, katonásdit játszanak, jövendőt mondanak! Megszámlálják az órán levő számokat a legpontosabban megmutatják, melyik nő van terhes állapotban, meg még sok mindent. Csodák csodái ez uraim! Tessék tessék ki mennyt ad csak annyit ad!

Gyűtek is a kíváncsiak szép számmal s volt kaczagás, sivalkodás általános bámulat.

Az öreg egyet intett pálcájával s duruzsolni kezdett valami dalt. Erre az egérek két labra állottak, takarosan összefogóztak s úgy eljárták a tánczot, hogy az emberek szinte dőltek a csodálkozástól.

— Még ez semmi, uraim! Most jön a java! — mondá a komédiás. — Most már katonák lesznek a kis egérek. Három magyar három muszka. Rendbe állni, egy kettő! — kiállott az egérekre s azok, mint engedelmessé szolgák, szépen szembe álltak gyűtéssel.

Az öreg rozsdás pisztolyt vett elő zsebéből s lött vele. E jele az egerek egymásra rohantak s kezdetét vette a birkozás. Magyar a muszkák, majd a muszka a magyart vágta a földhöz. Hol egyik volt alól, hol a másik s oly komolyan csinálták ezt, hogy a nézőközönség majd kipukkant már a kaczagástól.

Hát mikor az öreg azt parancsolta egyik egérnek, hogy menjen ahhoz a nőhöz, ki terhes állapotban van és a kis egérke hirtelen felugrott egy nyalka szobacziéus vállára!

— Kiltört az óriási kaczag, volt taps kiáltozás.

— Hahaha! No ennek megadta!
 — Még pedig talán farjhez sem ment!
 — No, szép egy madár!

E kiáltások hangzottak a szobacziéus után ki szégyenében átkozódva sietett el a színhelyről.

Ekkor az öreg intésére kivettem a madarat, mely szolításom a fejem tetejére kuperodott s hamarosan elkapta kezemből a kalapomat.

A közönség kaczagott s mikor körül jár tam, mindenki szívesen adta krajczárját a kalapomba.

Kétszer-háromszor ki kellett üríteni a kalapot s még mindig gyűlt a pénz.

Nagyon megtetszett munkánk a vásári közönségnek s egyik után a másik jött, hogy lássa a bámulatos egérkéket.

Mikor este visszatértünk a lebuja, az öreg komédiás ragyogó szemekkel számlál-gatta össze a pénzmennyiséget.

Reményen felül jöhetett be, mert az öreg szokása elfenére pec-enyét rendelt melyből engem is bőven megkínált.

En meg becsülni kezdtem a jó kis egér kéket, melyek bohókás játékaikkal lenetövé tettek megélhetésünket.

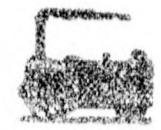
— Igaza van az öregnek! — gondolám el. — Lám ez állatok éretlen ősszel is megnyit segítenek az embernek, míg az ember nem becsüli az embert.

Nyugodt kebellet feküdtem le első szereplésem után, azon gondolkozva, hogy miképen tudta az öreg a kis állatokat úgy kitanítani?!

Láttam a tanítót ki gyermekkel bajlódott. Mily végtelen türelmének kell ennek is lenni!

Hát ehhez mennyi türelmem kellett?!.. (Folyt. köv.)

Dr. Lukács Emil
 ügyvédi irodája,
 Piacz-utca 38-ik szám,
 Schäffer ház, posta mellett.

Vasuti menetrend

Érvényes 1901. Október hó 1-től
 — Egységes vasuti idő szerint. —

Debreczen Budapest (M. áll. v.-tól.)			
Debreczenből indul		Vonat	Kérkár
P.-Ladány	12.— déli	Vegyesvonat	1.23 délután
P.-Ladány	8.10 este	Személyvonat	9.43 este
Budapest	9.01 délelőtt	Gyorsvonat	1.50 délután
Budapest	12.36 délután	Személyvonat	8.10 este
Budapest	10.27 éjjel	Személyvonat	5.45 reggel
Budapest	4.16 délután	Gyorsvonat	9.40 este
P.-Ladány	3.37	Tv. sz. sz.	5.34 délután
Debreczen—M. Sziget—Körösmező			
Körösmező	5.10 reggel	Személyvonat	2.08 délután
Körösmező	2.56 reggel	Személyvonat	12.41 délután
M. Sziget	3.56 délután	Személyvonat	10.50 éjjel
M. Sziget	12.17 délután	Gyorsvonat	4.56 délután
Szatmár-Németi	7.58 este	Tv. sz. sz.	12.03 éjjel
Szatmár-Németi	6.46 este	Gyorsvonat	8.50 este
Debreczen—Szerencs			
Szerencs	8.22 reggel	Személyvonat	11.21 déle
Szerencs	4.01 délután	"	7.03 este
Szerencs	6.58 este	"	10.43 éjjel
Debreczen—Füzes-Abony			
Füzes-Abony	4.42 reggel	Vegyesvonat	10.24 délelőtt
Tisza-Füred	4.21 délután	"	7.56 este
Debreczen—Nagy-Léta—Vértes			
N.-Léta—Vértes	9.35 reggel	Vegyesvonat	11.16 délelőtt
N.-Léta—Vértes	4.31 délután	"	6.18 este
Debreczen—Tisza-Lök			
Tisza-Lök	5.28 reggel	Vegyesvonat	9.17 délelőtt
H.-Nánásig	4.06 délután	"	7.29 este
H.-Nánásig	11.20 délelőtt	"	1.18 délután

* Minden kedden.

Budapest—Debreczen			
Debreczenbe érkezik		Vonat	Időpont
P.-Ladány	7.41 reggel	Tv. sz. sz.	6.08 reggel
P.-Ladány	5.03 reggel	Személyvonat	4.00 reggel
Budapest	3.36 délután	Személyvonat	9.15 délelőtt
Budapest	6.26 este	Gyorsvonat	2.03 délután
Budapest	2.38 éjjel	Személyvonat	7.05 este
Budapest	11.44 délelőtt	Gyorsvonat	6.50 reggel
Körösmező—M. Sziget—Debreczen			
Szatmár-Németi	8.46 reggel	Gyorsvonat	6.42 reggel
Szatmár-Németi	7.32 reggel	Személyvonat	3.45 reggel
M. Sziget	12.16 délután	Személyvonat	6.— reggel
Szatmár-Németi	6.45 este	Személyvonat	2.47 délután
M. Sziget	3.55 délután	Gyorsvonat	11.35 délelőtt
Körösmező	10.12 éjjel	Személyvonat	1.22 délután
Szerencs—Debreczen			
Szerencs	8.07 reggel	Személyvonat	5.— reggel
Szerencs	12.07 délután	Személyvonat	9.03 délelőtt
Szerencs	7.53 este	Személyvonat	5.10 délután
Nagy-Léta—Vértes—Debreczen			
N.-Léta—Vértes	7.18 reggel	Vegyesvonat	5.25 reggel
N.-Léta—Vértes	3.13 délután	"	1.05 délután
Tisza-Lök—Debreczen			
Tisza-Lök	8.17 reggel	Vegyesvonat	5.06 reggel
Tisza-Lök	6.25 este	"	2.35 délután
H.-Nánás	3.30 délután	"	1.03 délután
Füzes-Abony—Debreczen			
Füzes-Abony	8.— reggel	Vegyesvonat	4.18 reggel
Füzes-Abony	6.45 délután	"	11.35 délelőtt

